RAHANDUSMINISTEERIUM

KÄSKKIRI

Kinnitatud 04.11.2022 käskkirjaga nr 199
Muudetud 23.02.2024 käskkirjaga nr 75

Kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmiseks toetuse andmine

Käskkiri kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel.

1. Üldsätted

1.1. Käskkirjaga reguleeritakse toetuse andmist Eesti riigi 2022.–2025. aasta eelarvestrateegia tulemusvaldkonna „Tõhus riik" regionaalpoliitika programmi regionaalarengu meetme tegevuse „Regionaalpoliitika, piirkondade ja piiriülese koostöö areng" tulemuste saavutamiseks.

1.2. Käskkirjaga panustatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 3 lõike 2 alusel Vabariigi Valitsuse kinnitatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027" (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi „Inimestele lähedasem Eesti" erieesmärkide „Tervikliku ja kaasava sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnaalase arengu, kultuuri, looduspärandi, säästva turismi ja julgeoleku soodustamine linnapiirkondades" ning „Tervikliku ja kaasava sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnaalase kohaliku arengu, kultuuri, looduspärandi, säästva turismi ja julgeoleku soodustamine mujal kui linnapiirkondades" saavutamisse.

1.3. Toetuse andmisel ei ole tegemist riigiabi ega vähese tähtsusega abiga Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 ning konkurentsiseaduse § 33 tähenduses.

2. Rakendusasutus, rakendusüksus ja elluviija

2.1. Rakendusasutus on Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi regionaalarengu eest vastutav osakond (edaspidi *rakendusasutus*).

2.2. Rakendusüksus on Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *rakendusüksus*).

2.3. ÜSS2021–2027 § 2 punkti 4 tähenduses elluviija on Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kohalike omavalitsuste ja regionaalhalduse poliitika eest vastutav osakond (edaspidi *elluviija*).

3. Toetuse andmise eesmärk

3.1. Toetuse andmise eesmärk on suurendada kohaliku ja regionaalse tasandi võimekust kavandada piirkondlikku arengut, kavandada ja viia ellu maakonna arengustrateegia ja kohaliku omavalitsuse arengukava eesmärke ning korraldada teenuste, elu- ja ettevõtluskeskkonna ning linnaruumi arengut.

3.2. Käskkirja rakendamisel arvestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159–706), artiklis 9 nimetatud horisontaalsete põhimõtetega.

3.3. Käskkiri on seotud Riigikogu 12. mai 2021. a otsuse „Riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ heakskiitmine“ (edaspidi *„Eesti 2035“*) aluspõhimõtetega ja riigivalitsemise sihi alasihiga „Eesti on inimesekeskne riik“. Aluspõhimõtete hoidmist ja sihi saavutamist, tasakaalustatud regionaalset arengut, soolist võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi ning ligipääsetavust toetaval moel mõõdetakse „Eesti 2035“ tegevuskava näitajatega „Omavalitsuse teenustega rahulolu“, „Soolise võrdõiguslikkuse indeks“ ja „Ligipääsetavuse näitaja“. Käskkirjaga panustatakse võrdsete võimaluste, soolise võrdõiguslikkuse ja ligipääsetavuse edendamisse, käsitledes neid teemasid koolituste ja muude arendustegevuste raames ning tagades tegevustele ligipääsetavuse erivajadustega inimestele.

4. Sihtrühm

Toetatavate tegevuste sihtrühma kuuluvad:
4.1. kohaliku omavalitsuse üksuste ametiasutuste ametnikud ja töötajad ning hallatavate asutuste töötajad;
4.2. valla- ja linnavolikogu liikmed, valla- ja linnavalitsuse liikmed, vallavanemad ja linnapead ning osavalla- või linnaosavanemad;
4.3. maakondlike ja üleriigilise kohaliku omavalitsuse üksuste liitude töötajad ja juhatuse liikmed;
4.4. maakondlike arenduskeskuste töötajad ja juhatuse liikmed;
4.5. riigi ametiasutuste ametnikud ja töötajad, hallatavate asutuste töötajad, Vabariigi Valitsuse ja Riigikogu liikmed ning avalik-õiguslike juriidiliste isikute, sealhulgas ülikoolide ning teadus- ja arendusasutuste töötajad;
4.6. mittetulundusühenduste töötajad ja liikmed, sealhulgas juhatuse liikmed.

5. Toetatavad tegevused

Käskkirja raames toetatakse kolme eraldiseisvat tegevussuunda:

5.1. koolitus- ja arendustegevused kohaliku ja regionaalse tasandi osapoolte arendussuutlikkuse tõstmiseks, sealhulgas:
5.1.1 õppevisiidid ja stažeerimine Eestis ja teistes Euroopa Liidu liikmesriikides;

5.1.2 õppematerjalide, juhendite, metoodikate ja mudelite väljatöötamine;
5.1.3 teavitustegevused;

5.2. eksperdirühmade tegevused, kui on vaja leida lahendused riigi ja omavalitsuste koostöös lahendamist vajavatele strateegilistele küsimustele ja kui eksperdirühma loomise eesmärk tuleneb strateegias „Eesti 2035“ või Euroopa Nõukogu riigipõhistes soovitustes kirjeldatud arenguvajadustest või strateegilistest prioriteetidest ning kui eksperdirühma tegevus on suunatud kohaliku ja regionaalse tasandi teenuste, elu- või ettevõtluskeskkonna paremale korraldamisele, sealhulgas:
5.2.1 eksperdirühma juhtimine ja administreerimine;
5.2.2 õppematerjalide, juhendite, metoodikate ja mudelite väljatöötamine;
5.2.3 uuringute, analüüside ja küsitluste läbiviimine;
5.2.4 koolitus- ja arendustegevused;
5.2.5 teavitustegevused;

5.3. kohalike avalike teenuste tasemete hindamise töövahendi *minuomavalitsus.ee* arendamisega seotud tegevused, mille tulemusena suureneb teadlikkus kohalike avalike teenuste tasemetest ning mille teenuse tasemete seire- ja võrdlusinfo aitab kohaliku omavalitsuse üksustel planeerida täpsemalt teenuste edasist arendamist ja suunata kohaliku omavalitsuse üksusi osutama heaolu suurendavaid, kvaliteetsemaid ja kõigile kättesaadavamaid teenuseid ning riigi tasandil kvaliteetsemalt ja tulemuslikumalt kavandada valdkondlikke poliitikaid, sekkumis- ja toetusmeetmeid, sealhulgas:
5.3.1 andmete kogumine, kvaliteedi hindamine ja vajadusel selle parandamine;
5.3.2 andmete analüüsimine, andmetevaheliste seoste otsimine teenustasemete info ja erinevate andmekogude vahel, juhtimislaudade tegemine, analüüside alusel kokkuvõtte raportite ja artiklite koostamine ning nende avalikustamine;
5.3.3 teenustasemete hindamise metoodika testimine ja edasiarendamine koostöös ministeeriumide, riigiasutuste, kohaliku omavalitsuse üksuste, üleriigilise kohaliku omavalitsuse liidu ning muude partnerite ja huvigruppidega;
5.3.4 juhendmaterjalide koostamine teenustasemete info kasutamiseks;
5.3.5 konsultatsioonide pidamine partneritega;
5.3.6 koolitus- ja arendustegevuste läbiviimine ja korraldamine;
5.3.7 teenustasemete veebirakenduse haldamine ja edasiarendamine ning arendustööde koordineerimine;
5.3.8 järelhindamine teenustasemete info rakendamisest kohalike teenuste arendamisel ja vajadusel parendusettepanekute esitamine;
5.3.9 teenustasemete info kommunikeerimine avalikkuses, sealhulgas reklaamklippide ja trükiste kaudu;
5.3.10 teenustasemete kasutuse edendamine ja laiendamine;
5.3.11 teenustasemete mõõdikute integreerimine riigi tegevuspõhise eelarve mõõdikutega;
5.3.12 metoodika kujundamine, kuidas teenustasemete info toetaks kohaliku omavalitsuse üksuste tulemuspõhist eelarvestamist;
5.3.13 muude teenustasemete projekti elluviimiseks vajalikud tegevused;
5.3.14 teavitustegevused.

6. Toetatavate tegevuste korraldus

6.1. Punktis 5.1 nimetatud koolitus- ja arendustegevusi korraldatakse järgmiselt:
6.1.1 elluviija viib teenuseosutaja leidmiseks läbi riigihanked, sõlmib lepingud, jälgib nende täitmist ja arveldab teenuseosutajaga;

6.1.2 rakendusasutus annab sisulise panuse riigihangete lähteülesande koostamisse ja osaleb pakkumuste hindamises;
6.1.3 koolitusteemade valimisel võetakse arvesse asjassepuutuvate uuringute tulemusi ja eksperdihinnanguid ning valdkonna eest vastutavate ministeeriumide, Eesti Linnade ja Valdade Liidu ning teiste teemaga seotud poolte arvamusi ja ettepanekuid.

6.2. Punktis 5.2 nimetatud eksperdirühmade tegevusi korraldatakse järgmiselt:
6.2.1 eksperdirühm luuakse rakendusasutuse algatusel ning valdkonna eest vastutav minister kinnitab käskkirjaga eksperdirühma eesmärgi, oodatavad tulemused ja ajakava;
6.2.2 eksperdirühma tegevuse tulemusena töötatakse välja lahendused eksperdirühma eesmärgi saavutamiseks, määratakse kindlaks edaspidised tegevused ning vajaduse korral esitatakse ettepanekud õigusaktide ja teiste poliitikadokumentide algatamiseks või muutmiseks ja uue institutsionaalse korralduse kehtestamiseks; vajadusel tellitakse eksperdirühma tööks vajalikud uuringud, ekspertiisid, juhendid ja muu; eksperdirühma töö tulemuste tutvustamiseks viiakse vajadusel läbi koolitus- ja arendustegevused;
6.2.3 rakendusasutus juhendab eksperdirühma sisuliselt, sealhulgas korraldavad eksperdirühma juht ja elluviija eksperdirühma töö tehnilise poole, valmistavad vajadusel ette lepingud ja jälgivad nende täitmist, viivad läbi riigihanked, arveldavad teenuse osutajatega ning korraldavad aruandluse.

6.3. Punktis 5.3 nimetatud kohalike avalike teenuste tasemete töövahendi minuomavalitsus.ee arendamisega seotud tegevusi teeb elluviija, kes vajadusel viib abistavate teenuste osutajate leidmiseks läbi riigihanked.

7. Tulemused

Rahastatavate tegevuste seireks ja hindamiseks kasutatakse järgmisi näitajaid:

Jrk nr	Tegevus	Näitaja liik	Näitaja nimi	Näitaja mõõtühik	Baas-tase	Sihttase 2024	Sihttase 2029	Selgitav teave
1	Koolitus- ja arendustegevused	Väljund-näitaja	Uute arenguprogrammide arv	Programmid	N/A	8	20	Loendatakse uusi unikaalseid väljatöötatud arenguprogramme. Arenguprogramm on kindla teema ja suunitlusega ühe- või mitmepäevane koolitusprogramm, mis võib hõlmata erinevaid õppimise formaate, nagu klassiruumikoolitus, töötuba, nõustamine, konverents või muu.
		Tulemus-näitaja	Arenguprogrammi läbinud osalejate arv (ametialase kompetentsuse tõstmiseks)	Osalejate arv	0	N/A	2000	Loetakse arenguprogrammi läbinud inimeste arvu kumulatiivselt, sh soo alusel esitatuna. Kui sama inimene osaleb kahes erinevas programmis, loetakse ta ära kaks korda. Arenguprogramm loetakse läbituks, kui inimene on osalenud vähemalt 75% arenguprogrammi mahust.

2	Eksperdirühmade tegevused	Projekti spetsiifiline väljund-näitaja	Eksperdirühmade arv	Eksperdi-rühmade arv	0	0	1	Loetakse kokku eksperdirühmade arv.
3	Kohalike avalike teenuste tasemete töövahendi juurutamine	Väljund-näitaja	Integreeritud territoriaalse arengu projektid	Projektide arv	0	1	1	Projekt loetakse integreerituks, kui see vastab vähemalt ühele järgmistest tingimustest: 1) projekt hõlmab erinevaid sektoreid; 2) projekt hõlmab erinevaid haldusterritooriume; 3) projekt integreerib mitut tüüpi sidusrühmi.

8. Tegevuste abikõlblikkuse periood

Tegevuste abikõlblikkuse periood on 2022. aasta 1. novembrist 2029. aasta 31. augustini.

9. Tegevuste eelarve ja osalustasu

9.1. Rahastatavate tegevuste kogueelarve on 2 142 857 eurot, mida rahastatakse Euroopa Liidu struktuurifondide vahenditest nii, nagu on kirjeldatud allolevas tabelis.

Jrk nr	**Tegevus**	**EL toetuse summa, eurot**	**EL toetuse osakaal tegevuse abikõlblikust kogumaksumusest,** %	**Riiklik kaasfinantseering, eurot**	**Tegevuse abikõlblik kogumaksumus, eurot**
1	1. Koolitus- ja arendustegevused 2. Eksperdirühmade tegevused	1 244 092	70	533 182	1 777 274
2	3. Kohalike avalike teenuste tasemete töövahendi juurutamine	255 908	70	109 675	365 583
	KOKKU	**1 500 000**	**70**	**642 857**	**2 142 857**

9.2. Elluviijal on õigus koguda tegevustes osalejatelt osalustasu. Elluviija peab arvet osalustasuks kogutavate vahendite üle.

10. Kulude abikõlblikkus

10.1. Abikõlblikud on kulud, mis on tehtud kooskõlas käesolevas käskkirjas ja Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused” (edaspidi *ühendmäärus*) §-des 15–17 sätestatuga.

10.2. Abikõlblikud on punktis 3 nimetatud eesmärgi ja punktis 7 nimetatud tulemuste saavutamiseks ning punktis 5 nimetatud tegevusteks vajalikud järgmised kulud:
10.2.1 koolitus- ja arendustegevuste läbiviijate ning eksperdirühma juhi ja eksperdirühma liikmete personalikulud vastavalt ühendmääruse §-le 16;

10.2.2 koolitus- ja arendustegevuste ja eksperdirühma töö korraldamise kulud, sealhulgas ruumide ja tehnika rent, toitlustuse, majutuse ja ligipääsetavuse tagamisega seotud kulud, lähetuse kulud ning muud tegevusteks vajalikud kulud;
10.2.3 transpordikulu, sealhulgas invatranspordi kulu;
10.2.4 programmide, õppematerjalide, juhendite, metoodikate ja mudelite väljatöötamise, uuendamise ja avaldamisega seotud kulud;
10.2.5 uuringute, analüüside, ekspertiiside ja küsitluste tegemise ning nende tulemuste tutvustamise ja avalikustamise kulud;
10.2.6 suulise ja kirjaliku tõlke, sealhulgas viipekeele ja kirjeldustõlke kulu;
10.2.7 trükiste kulud;
10.2.8 teavitamisega seotud kulud, sealhulgas veebidisain vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrusele nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine";
10.2.9 punktides 5.1 ja 5.2 nimetatud tegevuste elluviimisega seotud personalikulud vastavalt ühendmääruse §-le 16 ja kaudsed kulud 15 protsenti ühtse määra alusel, arvutatuna otsestest personalikuludest vastavalt ühendmääruse §-le 21;
10.2.10 punktis 5.3 nimetatud tegevuste elluviimisega seotud personalikulud vastavalt ühendmääruse §-le 16 ja kaudsed kulud 2,2 protsenti ühtse määra alusel, arvutatuna otsestest personalikuludest vastavalt ühendmääruse §-le 21.

10.3. Punktis 5.3 nimetatud tegevuste korral on abikõlblikud lisaks järgmised kulud:
10.3.1. infotehnoloogiliste lahenduste kulud, sealhulgas veebirakenduse *minuomavalitsus.ee* arenduskulud ja selle arendamise ajal tekkivad arendusega otseselt seotud hoolduskulud;
10.3.2. tarkvara litsentside kulu ja veebipõhiste tarkvaralahenduste teenustasud;
10.3.3. teenustasemete info teavitamise kulud, sealhulgas reklaamklippide kulud ja omavalitsuste tunnustamiseks vajalike meenete kulud.

10.4. Käibemaks on abikõlblik, kui on võimalik selgelt näidata, et vastavalt käibemaksu reguleerivatele õigusaktidele ei ole tegevuste raames tasutud käibemaksust õigust maha arvata sisendkäibemaksu või käibemaksu tagasi taotleda ning käibemaksu ei hüvitata ka muul moel.

10.5. Tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 tähenduses erisoodustusena käsitatav kulu ja sellelt tasutavad maksud on abikõlblikud üksnes käskkirjas nimetatud abikõlblike kulude puhul.

10.6. Lisaks ühendmääruse §-s 17 nimetatud abikõlbmatutele kuludele on abikõlbmatud järgmised kulud:
10.6.1 seadmete soetamise ja põhivara kulumiga seotud kulud;
10.6.2 kulud, mis ei ole kooskõlas rahastatavate tegevuste eesmärkidega.

10.7. Rahastatava tegevuse raames ei toetata tegevusi, mille suhtes on toetus käsitatav riigiabina Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

11. Toetuse maksmise tingimused ja kord

11.1. Toetust makstakse vastavalt ühendmääruse §-dele 24–26 ja 33.

11.2. Toetust makstakse tegelike kulude alusel vastavalt ühendmääruse §-le 27 ja ühtse määra alusel projekti kaudsete kulude katteks arvestatuna otsestest personalikuludest vastavalt ühendmääruse § 28 lõikele 3.

11.3. Elluviija esitab kuludokumendid e-toetuse keskkonna kaudu.

11.4. Viimased kuludokumendid esitatakse hiljemalt koos lõpparuandega. Viimane makse tehakse pärast seda, kui rakendusüksus on lõpparuande kinnitanud.

12. Elluviija kohustused

12.1. Elluviijale kohalduvad ühendmääruse §-des 10 ja 11 toetuse saajale sätestatud kohustused. Lisaks on elluviija kohustatud:
12.1.1 kasutama toetust sihtotstarbeliselt ja hoolitsema selle eest, et kõik toetusest hüvitatavad kulud aitavad kaasa rahastatava tegevuse eesmärgi saavutamisele, on toetatavate tegevustega otseselt seotud ja abikõlblikud;
12.1.2 koostama ja esitama punktis 13 nimetatud aruanded ning esitama rakendusüksusele tähtajaks nõutud teabe;
12.1.3 järgima hankimisel riigihangete seadust ja ühendmääruse § 11 lõigetes 1 ja 2 sätestatut.

13. Tegevuste seire

13.1. Elluviija esitab e-toetuse keskkonna kaudu seirearuande kord aastas 31. detsembri seisuga ja vajadusel sagedamini rakendusüksuse määratud tähtajaks.

13.2. Seirearuanne sisaldab ülevaadet tegevustest ning väljund- ja tulemusnäitajate saavutamisest, elluviija hinnangut tegevuste tulemuslikkusele ja võimalikele riskikohtadele ning muud toetuse rakendamisega seotud teavet.

13.3. Rakendusasutusel ja -üksusel on õigus küsida elluviijalt igal ajal meetme edenemise ja tulemuste kohta lisateavet ning elluviija on kohustatud selle teabe esitama.

14. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

14.1. Finantskorrektsiooni otsuse teeb rakendusüksus vastavalt ÜSS2021_2027 §-le 28 ja ühendmääruse §-dele 34–38.

14.2. Toetus makstakse tagasi vastavalt ÜSS2021_2027 §-dele 29 ja 30.

14.3. Rakendusasutus vähendab finantskorrektsiooni otsuse alusel toetuse andmise tingimuste käskkirjaga kinnitatud abikõlblike kulude eelarvet vastavalt ühendmääruse § 37 lõikele 4.

(allkirjastatud digitaalselt)
Madis Kallas
Regionaalminister